

COMENTARIS A LA REFORMA DE LA L.O. 4/00 EN EL TRACTAMENT DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE.

1) Art. 32

L' article 32 del Projecte afegeix un nou article a la Llei 4/00, l'article. 31 bis, amb el títol de “*Residencia temporal y trabajo de mujeres extranjeras y víctimas de violencia de género*”

Tot i la introducció del terme “treball” al títol de l'article, el redactat genera confusió sobre si aquest tipus d'autorització permet només residir legalment o també treballar, atès que l'apartat 3er. contempla com a supòsit excepcional la concessió d'autorització de residència i treball.

La inaccessibilitat a ajusts econòmics juntament amb la més que probable manca de xarxa social o familiar que les puguin ajudar, col·loca a les dones maltractades i llurs fills/es en una situació de desemparament absolut.

L' experiència en la tramitació d'aquest tipus d'autoritzacions és que al revers de la targeta emesa a la dona maltractada es fa constar la inscripció “circunstancias excepcionales” o “residencia temporal”, tret que dificulta la recerca de treball i consegüent alta al règim de la Seguretat Social. De fet, les empreses rebutgen sistemàticament les dones que no disposin d'una targeta on consti, de manera expressa, la inscripció “autoriza a trabajar” o “cuenta ajena”.

La reforma hauria de seguir la mateixa línia que la Llei Orgànica 1/04 i la llei catalana 5/08, de manera que a través d'aquesta reforma s'han de promoure i establir mesures tendents a facilitar la desvinculació econòmica de la dona maltractada amb el seu agressor.

En conseqüència, entenem que aquest precepte s'hauria d'incorporar al Capítol III relatiu a “*De las autorizaciones para la realización de actividades lucrativas*” i hauria de contemplar l'autorització de treball a dones estrangeres en situació de violència de gènere, sense cap limitació ni requisit.

2) Supeditació de l'autorització a la obtenció d'una ordre de protecció.

L'art. 31.3 bis preveu l'opció de sol·licitar l'autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals, quan la dona obtingui una ordre de protecció o un informe emès per Fiscalia en el què es constati l'existència d'indicis de violència de gènere.

Considerem que condicionar la concessió de l'autorització a la obtenció d'una ordre de protecció limita, en gran mesura, la regularització de les dones immigrants en situació administrativa irregular que pateixen violència, primer, perquè ni totes les dones denuncien i segon, perquè un percentatge important d'ordres de protecció sol·licitades són denegades pels Jutjats.

Si aquest tipus d'autorització, tal i com ens indica la seva denominació, s'ha de concedir en concórrer circumstàncies excepcionals o raons humanitàries, el fet de patir violència (i acreditar-la, si més no, de forma indicària) hauria de ser element més que suficient per poder-la sol·licitar, amb independència de que la dona sigui beneficiària d'una mesura cautelar o no.

La segona opció, que és aportar un informe emès per Fiscalia que constati l'existència d'indicis de violència, és inviable a la pràctica forense, atès el desbordament dels Jutjats de Violència sobre la Dona i de Fiscalia.

Entenem que la concurrència de la circumstància excepcional que habilita aquest tipus d'autorització (la concurrència d'indicis de violència de gènere) s'hauria de permetre acreditar per qualsevol mitjà de prova admès en Dret. Així, per exemple, en la línia de l'art. 33 de la llei 5/08, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, es podria aportar com a document acreditatiu de l'existència d'aquests indicis, al marge de l'ordre de protecció, l'atestat policial, informe mèdic o psicològic, informe de serveis socials o de qualsevol altre servei d'intervenció especialitzada. Tots aquests documents podrien acreditar la concurrència dels esmentats indicis i es podrien obtenir de manera més àgil que l'informe de Fiscalia.

3) Procediment i tramitació.

Si bé aquest apartat acostuma a ser desenvolupat via reglamentària, aprofitem l'incís de l'article. 31.3 bis (article 32 del projecte) per a introduir-ne comentaris en relació a la tramitació d'aquest tipus d'autorització.

Si tal com preveu el precepte, la sol·licitud de l'autorització no es resoldrà fins que no recaigui sentència o acabi el procediment penal i tenint en compte que el que es requereix és sentència ferma, el termini no serà inferior a un any.

El segon paràgraf de l'article. 31.3 (article 32 del projecte de llei) introdueix la possibilitat de que es concedeixi una autorització de treball provisional a favor de la dona estrangera; ara bé, de la seva redacció es dedueix que serà una facultat potestativa de l'Administració (*"podrá conceder una autorización provisional de trabajo"*).

Entenem que concedir a una dona en situació de violència, ni que sigui provisionalment, una autorització de residència legal sense autorització per treballar obstaculitza la seva desvinculació de l'agressor, especialment la desvinculació econòmica. Per aquest motiu, considerem que l'autorització de residència per circumstàncies excepcionals ha de comportar la facultat de treballar des d'un inici, és a dir, des del moment que es concedeixi provisionalment, la residència legal, sense que l'autorització per treballar quedi en mans de la potestat discrecional de l'Administració.

Així mateix, per tramitar l'autorització per treballar, provisional o definitiva, l'Administració ve exigint els mateixos requisits que una sol·licitud ordinària, de manera que s'ha de presentar un contracte de treball de durada no inferior a un any, amb jornada de 40 hores setmanals.

Si resulta difícil incorporar-se al mercat laboral en aquestes condicions, les dificultats s'incrementen en el cas de dones immigrants que han patit o pateixen violència de gènere. Hem de tenir present que aquestes dones acostumen a accedir a treballs destinats a feines domèstiques o de cures de gent gran, sectors en els què no és obligatori tenir contracte per escrit i en els què la jornada laboral no acostuma a ser de 8 hores diàries.

Per tal de que la tramitació d'aquest tipus de sol·licitud acompleixi la seva finalitat, considerem que la seva concessió ha de dur implícita la facultat de treballar, amb independència de que s'aporti o no contracte de treball i, pel cas que s'aporti, amb independència de les condicions de durada i hores de jornada.

D'altra banda, donat el caire excepcional d'aquestes autoritzacions entenem que la seva tramitació ha de ser preferent i urgent i, en tot cas, s'hauria d'establir com a temps per a resoldre la sol·licitud, el termini d'un mes, i silenci administratiu positiu. (afegir un apartat quart a la D.A. 3a. de la L.O. 4/00).